

Inhoud Kantelingsnieuwsbrief 8

- 1 Kantelen in tijden van bezuiniging?
- 2 Wmo en verstandelijke beperkingen
- 3 VCP-handreiking over het Wmo-beleidsplan
- 4 Vilans-handreiking over toegankelijkheid
- 5 Interview Petra van der Horst en Emmy van Brakel
- 6 Tevreden over project de Kanteling
- 7 Netwerkbijeenkomsten VCP over Wmo-beleidsplan
- 8 Bijeenkomsten pgb georganiseerd door Per Saldo
- 9 Bezuinigingen op cliëntenbeweging
- 10 Zorgen over overheveling AWBZ-zorg naar Wmo
- 11 Oproep Wmo-monitor

Nieuwsbrief project de Kanteling

Aflevering 8, juni 2011

Kantelen in tijden van bezuiniging?

Journalist Stan Verhaag sprak met wethouders en leden van Wmo-adviesraden over de kansen voor gemeenten om de Kanteling door te voeren als er tegelijkertijd ook bezuinigd moet worden. 'Vraaggericht werken kan bijdragen aan kostenbesparing. Maar je moet eerst investeren, voor het tot lagere kosten leidt.'

- Verder lezen [webartikel]

Wmo en verstandelijke beperkingen

Wat kan de Wmo betekenen voor mensen met verstandelijke beperkingen? Zo'n 20 belangenbehartigers van mensen met een verstandelijke beperking spraken over de specifieke punten in de Wmo die van belang zijn voor deze groep. Per prestatieveld werd gekeken wat belangrijk is voor mensen met verstandelijke beperkingen. Zo kregen de deelnemers inzicht in wat de gemeente voor hun doelgroep kan betekenen en hoe zijzelf beleid effectief kunnen beïnvloeden.

- Verder lezen [webartikel]

Handreiking over het Wmo-beleidsplan (VCP)

Tips voor belangenbehartigers die het Wmo-beleidsplan willen beïnvloeden. In de VCP-handreiking 'Adviezen over het Wmo-beleidsplan' vinden belangenbehartigers informatie en tips waarmee ze kunnen zorgen dat het Wmo-beleidsplan zo goed mogelijk aansluit bij hun lokale situatie. De handreiking begint met een korte toelichting op het Wmo-beleid, daarna volgen concrete suggesties voor het beïnvloeden van het gemeentelijk beleid. Naast tips biedt de handreiking ook juridische informatie over de Wmo.

- Verder lezen
[<http://www.programmavcp.nl/persberichten/nieuw-handreiking-wmo-beleidsplan-2703.html>]
- Download handreiking
[http://www.programmavcp.nl/component/option,com_docman/Itemid,172/gid,583/task,doc_download/]

Handreiking over toegankelijkheid (Vilans)

Vilans publiceerde de handreiking 'Werken aan toegankelijkheid'. In de handreiking vinden gemeenten informatie om te zorgen dat bijvoorbeeld openbare gebouwen, stoepen en straten goed bereikbaar en begaanbaar zijn voor mensen met een beperking. De handreiking is ook interessant voor belangenbehartigers en leden van Wmo-adviesraden. Als alle algemene voorzieningen toegankelijk zijn, hoeven gemeenten minder persoonlijke voorzieningen te treffen in de Wmo.

- Verder lezen
[<http://www.programmavcp.nl/landelijk-nieuws/vilans-handreiking-voor-gemeenten-over-toegankelijkheid-2640.html>]

We geven een 'push' aan de Wmo

Projectleiders Petra van der Horst en Emmy van Brakel vertellen over hun project de Kanteling: 'De Wmo vraagt om een kanteling in denken en doen. Dat gaat niet zonder slag of stoot. Maar we zijn al flink op weg. Via het project hebben we ondertussen meer dan 5.000 belangenbehartigers bereikt. Hun input maakt het verschil bij gemeenten bij beleidsontwikkeling en uitvoering.'

- Lees het interview [webartikel]

Tevreden over project de Kanteling

Project de Kanteling hield een enquête onder de lezers van haar nieuwsbrief. De bezoekers van de informatiebijeenkomsten zijn zeer tevreden. De lezers van de nieuwsbrief vinden de informatie bruikbaar voor zichzelf en voor hun achterban.

- Verder lezen [webartikel]

Netwerkbijeenkomsten over Wmo-beleidsplan

Veel gemeenten gaan aan de slag met het Wmo-beleidsplan. Voor lokale belangenorganisaties en Wmo-adviesraden is dit hét moment om invloed uit te oefenen op het gemeentelijke Wmo-beleid. VCP helpt om deze adviezen vorm te geven en voor het voetlicht te brengen. In dit kader worden zeven netwerkbijeenkomsten georganiseerd.

- Verder lezen en aanmelden [webartikel]

Informatiebijeenkomsten over gemeentelijk pgb-beleid

Gemeenten moeten nieuw beleid maken nu zij na 2013 de AWBZ-begeleiding voor haar rekening moeten nemen. Dat vraagt veel van gemeenten. Zij zullen onder meer moeten beslissen over de beschikbaarheid van een persoonsgebonden budget (pgb) voor deze begeleiding. Het nieuwe Wmo-beleidsplan is een uitgelezen moment voor Wmo-adviesraden en andere belangenbehartigers om ook het gemeentelijke pgb-beleid tegen het licht te houden. Om inzicht en pgb-kennis te vergroten, organiseert Per Saldo in het najaar informatiebijeenkomsten voor Wmo-adviesraden, belangenorganisaties, raadsleden en ambtenaren.

- Verder lezen [webartikel]

Bezuinigingen op de cliëntenbeweging

Het kabinet gaat de subsidie aan de patiënten- en gehandicaptenorganisaties nagenoeg halveren. VCP en CSO zullen verdwijnen. De CG-Raad moet taken afstoten. De kabinetsplannen zullen de doodsteek zijn voor de ondersteuning van lokale belangenbehartiging. De aangekondigde bezuinigingen hebben echter geen invloed op de activiteiten van project de Kanteling in 2011.

- Verder lezen [webartikel]
- Lees persbericht VCP: doodsteek voor lokale belangenbehartiging
[\[http://www.programmavcp.nl/persberichten/lokale-belangenbehartiging-gehandicapten-krijgt-doodsteek-2746.html\]](http://www.programmavcp.nl/persberichten/lokale-belangenbehartiging-gehandicapten-krijgt-doodsteek-2746.html)
- Lees persbericht CG-Raad: kabinet maakt patiëntenbeweging monddood
[\[http://www.cg-raad.nl/actueel/nieuwsberichten/index.php?we_objectID=1805\]](http://www.cg-raad.nl/actueel/nieuwsberichten/index.php?we_objectID=1805)

- Lees persbericht CSO: geen subsidie voor CSO en ouderenorganisaties
[<http://www.site-supply.nl/cso/download/common/b-6364-dir-wm-sr.doc-persbericht-opheffen-cso.doc-versie-3.pdf>]

Zorgen over overheveling AWBZ-zorg naar Wmo

Ruim 190.000 mensen met een beperking maken via de AWBZ gebruik van thuiszorg en/of dagbesteding. Zo kunnen zij thuis blijven wonen. Het kabinet wil in 2013 een deel van deze zorg overhevelen naar de Wmo. Gemeenten worden dan verantwoordelijk.

De ervaringen met het overhevelen van AWBZ-zorg naar gemeenten zijn echter niet positief. Veel mensen met lichte beperkingen die sinds 2009 voor hun begeleiding op de gemeente aangewezen zijn, blijken tussen wal en schip te vallen. De CG-Raad is daarom bezorgd over wat er gaat gebeuren als ook mensen met matige tot ernstige beperkingen voor hun begeleiding een beroep op de gemeenten moeten doen.

- Verder lezen [webartikel]

Oproep: doe mee aan de Wmo-monitor

In 2012 bestaat de Wmo vijf jaar. Om de impact van de Wmo te onderzoeken, voerde MOVISIE al twee keer een landelijk online-onderzoek uit naar de gevolgen van de Wmo op maatschappelijke organisaties.

Voor de derde Wmo-monitor wordt opnieuw een beroep gedaan op de medewerking van belangenbehartigers. In deze Wmo-monitor extra aandacht voor Welzijn Nieuwe Stijl en de uitvoering van de Wmo op het platteland.

- Verder lezen over Wmo-monitor [webartikel]
- Vul de Wmo-monitor in [<http://www.movisie.nl/wmomonitor>]

[Is er een foto beschikbaar?]

We geven een 'push' aan de Wmo

Projectleiders de Kanteling aan het woord

Projectleiders Emmy van Brakel en Petra van der Horst zijn de drijvende krachten achter het project de Kanteling. In opdracht van de CSO, CG-Raad en VCP willen ze met het project de uitvoering van de Wmo zo 'kantelen' dat participatie van mensen met beperkingen en ouderen centraal komt te staan. Daar betrekken ze lokale belangenbehartigers bij. Hoe? Emmy en Petra leggen het uit.

Achtergrond van de Kanteling

Projectleiders Emmy van Brakel en Petra van der Horst zijn de drijvende krachten achter het project de Kanteling. Om het project en het 'kantelen' beter te begrijpen, schetsen Emmy en Petra kort de achtergrond. 'In 2007 ging de zorgwet (Wet Voorzieningen Gehandicapten - WVG) over in de participatiewet (Wet maatschappelijke ondersteuning - Wmo). Dat betekende een grote omslag voor gemeenten. Zij dachten nog vanuit de WVG, ofwel vanuit aanbod: wat heeft iemand met een beperking aan producten of diensten nodig? In de participatiewet staat vooral de werkelijke vraag en de mogelijke eigen inbreng van burgers centraal. Wat kan iemand, eventueel met behulp van familie, zelf doen? Zelfredzaamheid en het volwaardig meedoen in de samenleving staan dus voorop. Mensen zijn namelijk meer dan hun beperking.'

Zorg of welzijn

Vragen van burgers zijn in te delen in zorg en welzijn. Is er behoefte aan zorg, zoals verpleging, of heeft iemand iets nodig om volwaardig mee te kunnen doen in de samenleving (welzijn)? Petra legt uit: 'De vraag achter de vraag is belangrijker geworden. Mensen uiten niet makkelijk hun behoeften op het gebied van welzijn. We leven namelijk in een samenleving waarin onafhankelijkheid en zelfredzaamheid de norm lijken te zijn. Een illustratief voorbeeld: een man met een lichamelijke beperking voelt zich eenzaam. Hij vraagt bij het Wmo-loket van de gemeente een scootmobiel. Wat hij eigenlijk wil zeggen is: ik voel me eenzaam, ik zoek contact. De vraag is of een scootmobiel de enige en bestpassende oplossing is. Dagelijks bezoek van een vrijwilliger kan ook één van de opties zijn. De Wmo goed uitvoeren betekent dus niet dat individuele voorzieningen worden afgeschaft. Maar er wordt beter gekeken naar waar iemand daadwerkelijk behoefte aan heeft, en wat de meest geschikte oplossing daarvoor is.'

Van twee kanten stimuleren

Denken in mogelijke oplossingen in plaats van denken in concrete voorzieningen is een hele verandering. Zowel voor gemeenten als voor burgers. Het is daarom niet vreemd dat in de praktijk participatie nog niet zo verloopt zoals bedoeld in de Wmo. Het project de Kanteling heeft de opdracht om met lokale belangenbehartigers te spreken over deze veranderingen en de gevolgen daarvan. Emmy en Petra: 'Zoals de naam al zegt proberen wij die manier van denken en doen 'te kantelen'. We ondersteunen lokale belangenbehartigers van ouderen- en gehandicaptenorganisaties en Wmo-adviesraden daarbij. Zij vertegenwoordigen immers de belangen van hun achterban, gebruikers van de Wmo, bij de gemeente. Ze kennen de praktijk en weten wat er leeft bij mensen die beperkingen ervaren.'

Naast het project de Kanteling, voert de Vereniging Nederlandse Gemeenten (VNG) een kantelingsproject uit dat gericht is op gemeenten. De stimulans komt dus van twee kanten. In beide projecten wordt zoveel mogelijk samengewerkt om - op dit relatief nieuwe terrein - ervaringen en inzichten te delen.

Informereren en bewust maken

Project de Kanteling informeert lokale belangenorganisaties over het nut en de noodzaak van het 'kantelen' van de Wmo. 'We vragen hen om mee te denken hoe anders denken en doen in de praktijk

het best kan verlopen. Wat leeft er bij hun achterban en waar zitten de knelpunten? De uitkomsten van deze gesprekken verwerken we in speerpunten die lokale belangenbehartigers in hun eigen gemeente kunnen inbrengen. Gemeenten hebben die input echt nodig. Ze staan in de uitvoering van de Wmo voor een moeilijke opgave. Vaak weten gemeenten niet hoe ze participatie moeten organiseren: hoe zorg je er nou voor dat burgers meer initiatief nemen? Project de Kanteling laat hen zien dat ze lokale belangenbehartigers nodig hebben om participatie goed te laten werken. We adviseren gemeenten in gesprek te gaan met belangenbehartigers en ervaringsdeskundigen. Die inbreng en denkkracht kunnen ze goed benutten.'

Bereik van het project

'In het project organiseren we onder andere een groot aantal regionale en lokale informatiebijeenkomsten voor lokale belangenbehartigers en gemeenten. Inmiddels hebben we meer dan 5.000 mensen bereikt. Ook publiceren we informatiemateriaal, zoals brochures en handreikingen. Bijvoorbeeld over hoe gemeente en burger samen kunnen kijken wat nodig is om participatie goed te laten verlopen. Ook sturen we naar zo'n 4.500 abonnees een nieuwsbrief. Hierin staan de laatste ontwikkelingen over het project en tips voor lokale belangenbehartigers. Bijvoorbeeld over hoe ze een actieve meedenkrol kunnen krijgen in het vormgeven van het Wmo-beleidsplan van hun gemeente. We zijn dus al flink op weg! Maar we realiseren ons ook dat er nog een lange weg is te gaan voordat die 'kantelingsgedachte' echt bij iedereen tussen de oren zit.'

Het project de Kanteling wordt tot eind 2011 door het ministerie van WWS gesubsidieerd.

Auteur: Liza van Wessel (VCP)

Bezuinigingen op de cliëntenbeweging

Gevolgen voor project de Kanteling

Duizenden vrijwillige belangenbehartigers van mensen met een beperking of chronische ziekte worden door het kabinet in de steek gelaten. Het kabinet gaat vanaf 1 januari 2012 een volledige subsidiestop voor de ondersteuningsorganisatie VCP doorvoeren. Door VCP weg te bezuinigen haalt het kabinet Rutte een streep door de ondersteuning van lokale belangenbehartiging, juist op een moment dat die het hardst nodig is. Met de bezuinigingen wordt de derde partijrol van lokale en landelijke belangenorganisaties bijna onmogelijk

Decentralisatie vraagt om inbreng gehandicapten

Steeds meer landelijke wet- en regelgeving wordt gedecentraliseerd. Het belang van goed Wmo-beleid wordt alleen maar groter. De komende vier jaar moeten alle gemeenten zorgen voor hun eigen regels en voor een goede uitvoering daarvan. Ook zal er flink bezuinigd moeten worden. Deze maatregelen, zo blijkt, raken vooral kwetsbare burgers.

Landelijke verantwoordelijkheid voor lokale belangenbehartiging

De bezuiniging is strijdig met wat deze en eerdere ministers van Volksgezondheid steeds hebben verkondigd. Namelijk dat een sterke patiëntenbeweging onmisbaar is als 'derde partij', een partij die werkelijk een vuist kan maken. Actieve lokale belangenbehartiging van mensen met beperkingen is noodzakelijk. Alleen dan kunnen gemeenten komen tot beleid dat rekening houdt met iedereen. Het ministerie van VWS is verantwoordelijk voor een goed werkend zorgstelsel en een goed werkend stelsel van maatschappelijke ondersteuning. Het stelsel faalt als mensen met beperkingen hun eigen stem niet meer kunnen laten horen tegenover (lokale) overheden, zorgaanbieders en verzekeraars. Gezien het enorme verschil in financiële middelen tussen de gehandicaptenbeweging en de andere organisaties is dat nu al moeilijk. Met de bezuinigingen wordt hun derde partijrol bijna onmogelijk. En door een streep te zetten door landelijk ontwikkelde ondersteuning van lokale belangenbehartiging, maakt het kabinet volwaardige participatie van mensen met een beperking bij beleidsvorming vrijwel onmogelijk.

Voortgang project de Kanteling

De aangekondigde bezuinigingen hebben financieel geen gevolgen voor project de Kanteling. Het project loopt door tot eind 2011 en de activiteiten zullen gewoon worden uitgevoerd. De komende maanden zullen er volgens plan nieuwe handreikingen ontwikkeld worden. De geplande bijeenkomsten gaan gewoon door en ook worden er – door het project of samen met anderen – nieuwe bijeenkomsten georganiseerd.

Verder lezen

- Lees persbericht VCP: doodsteek voor lokale belangenbehartiging
[<http://www.programmavcp.nl/persberichten/lokale-belangenbehartiging-gehandicapten-krijgt-doodsteek-2746.html>]
- Lees persbericht CG-Raad: kabinet maakt patiëntenbeweging monddood
[http://www.cg-raad.nl/actueel/nieuwsberichten/index.php?we_objectID=1805]
- Lees persbericht CSO: geen subsidie voor CSO en ouderenorganisaties
[<http://www.site-supply.nl/cso/download/common/b-6364-dir-wm-sr.doc-persbericht-opheffen-cso.doc-versie-3.pdf>]

Tevreden over project de Kanteling

Enquête project de Kanteling

Het project de Kanteling van CG-Raad, CSO en Programma VCP heeft in april 2011 een enquête gehouden onder de lezers van haar nieuwsbrief. Met de enquête wilde men tussentijds zicht krijgen hoe de nieuwsbrieven en de informatiebijeenkomsten worden beoordeeld. Is het project op de goede weg of is er behoefte aan specifieke aanvullende informatie? Daarnaast was men benieuwd hoe de informatie wordt gebruikt: helpt het de lezers om hun achterban te informeren? Sluit de informatie aan bij de actuele vragen die bij de achterban leven en zijn er specifieke onderwerpen waar aandacht aan besteed moet worden.

De enquête is opgenomen in de nieuwsbrief De Kanteling van april 2011. Van de 4.500 lezers hebben 1.050 personen de enquête ingevuld (23%). Bij sommige vragen konden meerdere antwoorden worden gegeven. De resultaten geven een goed beeld van wat er leeft bij de achterban.

Nieuwsbrief De Kanteling

Hoe wordt de nieuwsbrief gelezen?

64% geeft aan alleen die onderwerpen uit de nieuwsbrief helemaal te lezen die interessant zijn. Door 31% wordt de nieuwsbrief helemaal gelezen en slechts 5% leest alleen de introductieteksten of de samenvattingen.

De nieuwsbrief wordt breder gelezen dan het aantal abonnees. 20% geeft aan de nieuwsbrief altijd door te mailen naar de achterban. 38% van de lezers doet dit alleen bij interessante onderwerpen. En 24% geeft aan de nieuwsbrief niet door te sturen.

Hoe is de nieuwsbrief tot hulp?

Bijna de helft van de respondenten, 47%, geeft aan dat zij de informatie uit de nieuwsbrief voor zichzelf gebruiken. Daarnaast geeft 41% aan dat zij anderen attenderen op de informatie die zij verkregen hebben uit de nieuwsbrief en 40% bespreekt de informatie uit de nieuwsbrief met de achterban. 30% van de respondenten past de informatie toe in het werk.

Welke onderwerpen worden het meest gelezen?

Informatie over het Wmo-beleidsplan heeft de grootste waardering. 84% van de respondenten leest met speciale aandacht de informatie over het Wmo-beleidsplan in de nieuwsbrief. Het keukentafelgesprek heeft de speciale belangstelling van 48% van de respondenten. Informatie over de modelverordening wordt door 43% gewaardeerd. Onderwerpen over de mantelzorg hebben specifieke aandacht bij 41% van de respondenten.

Informatiebijeenkomsten.

Project de Kanteling is bij verschillende soorten informatiebijeenkomsten betrokken. In het voorjaar van 2010 heeft het project een vijftal regionale informatiebijeenkomsten georganiseerd. In februari 2011 zijn in samenwerking met de VNG informatiebijeenkomsten georganiseerd over de nieuwe modelverordening. Daarnaast wordt het project uitgenodigd door lokale belangenorganisaties en Wmo-adviesraden en worden presentaties over de Kanteling gegeven.

De enquête laat het volgende beeld zien:

- 31% van de respondenten heeft een van de informatiebijeenkomsten van het project in 2010 bezocht.
- 21% heeft een bijeenkomst bezocht over de modelverordening.
- 20% bezocht een informatiebijeenkomst georganiseerd door een lokale belangenorganisatie in 2010 of 2011.
- 43% heeft geen enkele bijeenkomst bezocht.

Van de mensen die een informatiebijeenkomst hebben bezocht, geeft 36% aan dat de bijeenkomst hen nieuwe informatie gaf en 34% zegt dat de bijeenkomst leidde tot nieuwe inzichten. 27% geeft aan dat zij de informatie gebruiken in het werk naar hun achterban. Bij 27% heeft de informatiebijeenkomst geen nieuwe informatie gegeven, zij waren voldoende bekend met het onderwerp.

Bereikte doelgroep

Wie wordt met de projectactiviteiten bereikt? Mensen konden op deze vraag meerdere antwoorden geven. Zo kunnen mensen lid zijn van een Wmo-adviesraad en actief zijn binnen een ouderenorganisatie of een patiënten- of cliëntenorganisatie. De respondenten uit de enquête zijn afkomstig uit de volgende groepen:

- Wmo-adviesraad 51%
- Gehandicaptenorganisatie of patiëntenvereniging 33%
- Ouderenorganisatie 28%
- Gemeenteambtenaar 8%
- Kennis- of adviescentrum 7%
- Wethouder 2%

Behoeftes aan informatie

Wat leeft er onder de respondenten, wat is actueel en aan welke specifieke informatie is behoefte?

1. Kantelingsproces

Hoe staat het er voor bij gemeenten met de Kanteling, welke partijen spelen een rol? Hoe kunnen we als belangenorganisatie een rol spelen om de Kanteling op de agenda te zetten en het proces te monitoren? Zijn er goede voorbeeldgemeenten? De Kanteling is een cultuuromslag, hoe kunnen we gemeenten overtuigen van de meerwaarde? Wat zijn kritische succesfactoren bij het kantelen? Wat zijn de effecten van de Kanteling voor gemeenten en voor burgers? Hoe zijn maatschappelijke organisaties mee te krijgen in de Kanteling? Hoe zijn burgers mee te krijgen met de Kanteling?

2. Het keukentafelgesprek

Welke goede voorbeelden zijn er en kunnen die gedeeld worden? Hoe is de overgang te maken van indicatiestelling naar vraagverheldering? Samenwerking Wmo-loket met maatschappelijke organisaties.

3. Wmo en bezuinigingen

Wat zijn goede voorbeelden van bezuinigingen? Wat zijn voorbeelden van bezuinigingen door gemeenten en welke alternatieve voor bezuinigingsmaatregelen zijn er? Hoe slim bezuinigen met aandacht voor kwaliteit?

4. Arrangementen

Wat gebeurt er na het gesprek? Wat zijn goede voorbeelden van arrangementen? Wat is de relatie met zorgaanbieders? Hoe zit het met het persoonsgebonden budget (pgb)? Welke arrangementen zijn er voor mensen uit de doelgroep mensen met verstandelijke beperkingen (vg) en ggz?

5. Rol belangenbehartiger

Effectieve participatie bij beleidsvoorbereiding Wmo-beleidsplan. Hoe krijgen en houden we zicht op de uitvoering van de Wmo en de Kanteling? Rolverdeling en samenwerking tussen lokale belangenbehartigers en Wmo-adviesraad.

6. Inhoudelijke thema's

Mantelzorg en respijtzorg. Compensatieplicht in de praktijk. Toekomstige nieuwe taken vanuit de AWBZ. Jurisprudentie en bezwaarmogelijkheden. Informatievoorziening aan burgers.

[Is er een foto beschikbaar?]

Kantelen als je krap bij kas zit, kan dat?

Alle burgers moeten meedoen aan onze samenleving: dat is het doel van de Wmo. Deze participatiedoelstelling kun je als gemeente alleen bereiken als je de vraag van burgers centraal stelt. Daarvoor moet je 'kantelen'. Kun je die kanteling ook maken in deze tijden van bezuiniging? Drie wethouders en vijf leden van Wmo-adviesraden in gesprek.

Ineke Smidt, wethouder in Almere, opent het gesprek met een prikkelende stelling: 'Mijn gemeente kantelt op een manier waarmee we geld besparen.' Dat is volgens haar te danken aan de Eigen Kracht Wijzer, die in maart 2010 werd geïntroduceerd. Het is een hulpmiddel voor burgers om antwoord te krijgen op vragen over wonen, werken, zorg en welzijn. De Eigen Kracht Wijzer is zo opgebouwd dat de bezoeker via themavragenlijsten terecht komt bij een antwoord of oplossingsrichting die de (leef)situatie eenvoudig kan verbeteren, eventueel met wat hulp van mensen om hen heen. Smidt: 'Het mooie van de Eigen Kracht Wijzer is dat hij mensen dwingt om zelf na te denken over hoe ze hun leven willen invullen en hoe ze dat zoveel mogelijk zelf kunnen realiseren. Als gevolg daarvan wordt minder gebruik gemaakt van individuele voorzieningen.'

De Wmo is een participatiewet die zegt dat iedereen moet kunnen meedoen. De wet kent een compensatieplicht, die de verantwoordelijkheid van gemeenten regelt om mensen met een beperking en ouderen te ondersteunen. Aan de hand van kantelingprojecten ondersteunen de VNG en cliëntenorganisaties gemeenten en burgers om de compensatie zo vorm te geven dat meer mensen kunnen 'meedoen'. Dat kunnen lokale organisaties doen door in gesprek te gaan met de burger en te zoeken naar andere vormen van maatschappelijke ondersteuning, die meer recht doen aan de participatiedoelstelling van de Wmo. De principes van de Kanteling lijken veel gemeenten houvast te geven; het thema staat bij de meeste gemeenten hoog op de agenda. Tegelijkertijd hebben gemeenten als gevolg van bezuinigingen te maken met tekorten op de begroting. Hoe voorkom je dat de ingezette vernieuwing en de beoogde participatie daardoor op de achtergrond raken? Anders gezegd: hoe zorg je dat kantelen en kostenbesparing elkaar niet uitsluiten?

Wennen

Kantelen vraagt om een andere manier van denken: vanuit de hele persoon, vanuit oplossingen en niet vanuit bestaande voorzieningen. Maar volgens Doeke Fokkema, wethouder in Tytsjerksteradiel, is er met de Kanteling eigenlijk niks nieuws onder de zon. 'De Wmo ging vanaf dag één over ondersteuning. Wel denk ik dat veel gemeenten er tot nu toe onvoldoende in slagen om die ondersteuning te bieden. Ze zijn te lang naar subsidieregelingen blijven kijken als oplossing. Dat is geen ondersteunen.'

Jan Beumer, voorzitter van de Wmo-raad in Leerdam, wijst erop dat de burger eraan moet wennen dat hij op een andere manier wordt benaderd dan hij gewend was. 'Met name oudere mensen denken dat alles voor hen geregeld wordt. Maar dat is niet meer zo. Ze moeten zelf meedenken over wat ze willen en ook eigen mogelijkheden zijn belangrijk.'

Als Janny Bakker, wethouder in Huizen, in andere gemeenten komt, dan valt haar daar regelmatig iets op: 'De wil om te kantelen is er vaak uitsluitend omdat men verwacht door te kantelen kosten te besparen. Maar soms hebben wethouders nog onvoldoende in de gaten dat de Kanteling een fundamentele wijziging betekent in de besturingsfilosofie. Niet de overheid of de Wmo-aanbieders bepalen wat er moet gebeuren, maar de cliënt zelf krijgt de regie. Het gaat om heldere keuzes over invulling van de compensatieplicht: wat doen we wel en wat doen we niet? Belangrijk is dat we van tevoren wel afspreken dat we er voor mensen zijn waar het nodig is. Dat is dus feitelijk een open-einde financiering.' In Huizen is echt gekanteld, zegt Bakker, en dan ook nog op een manier die geld bespaart. Dat is mede te danken aan de introductie van vraagvolgende financiering: 'Eerst gaan we met de mensen zelf een gesprek voeren, het keukentafelgesprek, waarin zij bepalen wat er nodig is. Vervolgens kopen Wmo-cliënten ook zelf zorg en ondersteuning in. Wij betalen de instelling die de ondersteuning biedt per klant, niet via een lumpsumbedrag aan subsidie. Deze aanpak leidt tot

kostenbesparing, omdat mensen veel meer op eigen kracht blijken te kunnen oplossen dan wij vaak denken. In onze omgeving doen inmiddels al negen gemeenten mee aan de vraaggestuurde aanpak.'

Keukentafelgesprek

Het 'keukentafelgesprek' dat Janny Bakker noemt is inmiddels in veel gemeenten een standaard onderdeel van de Kanteling en van het Wmo-beleid. Het idee is dat de wensen en behoeften van mensen het best in beeld kunnen worden gebracht in een uitgebreid gesprek. Regelmatig vindt dat bij iemand thuis plaats, maar de 'keukentafel' kan ook elders staan. Hoe voer je een vruchtbaar keukentafelgesprek? Ironisch genoeg door vooral niet te veel te praten, zeggen de wethouders en de Wmo-raadsleden. Luisteren is cruciaal. 'Volgens mij vinden cliënten het heerlijk om een normaal gesprek te voeren over hoe het met ze gaat,' zegt Janny Bakker. 'Degene die het gesprek voert, moet met zijn handen op de rug luisteren. En vervolgens regel je als gemeente wat er nodig is, ook als dat niet in de regels staat.'

Joop Blom, voorzitter commissie zorg & welzijn bij NVOG (landelijke overkoepelende vereniging van organisaties van gepensioneerden): 'Als adviseur bij de gemeente Tilburg heb ik bij de invoering van de Wmo gezegd dat ambtenaren niet geëquipeerd zijn voor het voeren van een keukentafelgesprek. Dat vind ik nog steeds.' Symen Sybrandi, voorzitter van de Wmo-raad in Opsterland, vindt dat dat geen regel is. Maar hij zegt wel: 'Degene die het gesprek ook voert, hij of zij moet een onafhankelijke persoon zijn die zich open opstelt. Dat kan bijvoorbeeld iemand zijn van een welzijnsinstelling of van de gemeente. De burger moet zijn verhaal kunnen doen en zelf een grote rol hebben bij het bedenken van een passende oplossing. De gespreksvoerder geeft informatie en denkt mee.'

In Huizen blijken consulenten van het Wmo-loket bij uitstek geschikt te zijn voor het voeren van een open gesprek. Maar juist op het punt van die openheid worstelt Janny Bakker met een ander dilemma: 'Het valt ons in Huizen op dat als een zorgaanbieder het keukentafelgesprek voert, dat vrijwel altijd leidt tot een aanbod binnen zijn eigen organisatie, niet tot een integrale oplossing.

Moeten we hen dus beter scholen? Of moeten we de keukentafelgesprekken voortaan door eigen mensen laten doen en mogen zorgaanbieders vervolgens bekijken wat ze als aanbieder kunnen betekenen? Ik neig naar dat laatste.' Ineke Smidt heeft in Almere dezelfde ervaring als in Huizen en deelt dit dilemma. Doeke Fokkema: 'Wij laten de gesprekken voeren door medewerkers van een collectief van aanbieders en gemeente. Wij noemen hen 'omtinkers'. Namens hen inventariseert één persoon alle wensen en behoeften van cliënten. Dat loopt prima.'

Maar kantelen gaat verder dan een goed gesprek, vindt Fokkema. Zowel de burger, het gemeentehuis als de zorgaanbieder moeten erin meegaan. Ook volgens Ineke Smidt vergt de Kanteling bijscholing op drie niveaus: dat van de burger, de professionele zorgaanbieder en degene die het keukentafelgesprek voert. Janny Bakker meent dat de burger niet hoeft te kantelen, want hij heeft nooit aanbodgericht gedacht. 'De burger denkt niet in voorzieningen, dat hebben wij al die jaren gedaan.'

Dilemma's

Almere, Huizen en Tytsjerksteradiel lukt het om kantelen te koppelen aan bezuinigen. Wat is hun geheim? 'De vraag van burgers financieren is altijd goedkoper dan het aanbod financieren,' zegt Janny Bakker. 'Want hoe groter je aanbod, hoe groter de vraag. Dat wil niet eens zeggen dat je met al dat aanbod mensen ook echt helpt. Met het financieren van de vraag loop je als gemeente eigenlijk geen risico, want je financiert wat nodig is en daar gaat de compensatieplicht ook over. Mochten budgetten toch overschreden worden, dan zou je kunnen versoberen, bijvoorbeeld eens in de twee weken huishoudelijke hulp bekostigen in plaats van eens per week.'

Jan Martens, lid van het Wmo Forum in Venlo, noemt een voorbeeld van hoe kantelen volgens hem eruit kan zien: VenloDroom. Voormalig wethouder Jan Lamers is erin geslaagd in een Venlose wijk allerlei organisaties op het gebied van wonen, zorg en welzijn te laten samenwerken. Van een grote zorgaanbieder tot een ouderenorganisatie, een school, de voetbalvereniging, zelfs Albert Heijn doet mee. De behoefte van het individu, zijn omgeving en de wijk staan centraal. De genoemde partijen werken samen om deze nieuwe aanpak vorm te geven in een kleine, regelvrije zone en zonder last van elkaar als professionele organisaties.

De wethouders die naar eigen zeggen succesvol kantelen en daarmee geld besparen, worstelen wel met dilemma's. Doeke Fokkema verwoordt het als volgt: 'Hoe meer je investeert in de Wmo, hoe beter je kantelt en hoe beter de resultaten die je boekt, hoe groter de besparing op de AWBZ-kosten. Maar van die besparingen zie je als gemeente nooit iets terug. Dat is frustrerend. Daar ligt een schone taak voor de VNG.'

Ineke Smidt worstelt met nog een ander dilemma. 'Het blijkt enorm lastig te zijn om een geschikt ondersteuningsaanbod te vinden voor mensen met complexe zorgvragen. Ik maak mij vooral zorgen over mensen met een lichte verstandelijke beperking. Hun gedrag leidt tot problemen, ze hebben vaak schulden en ze zijn nauwelijks leerbaar.'

Wmo-adviesraden

Hoe betrekken de wethouders binnen de Kanteling burgers en hun vertegenwoordigers? Lokale belangenbehartigers hebben hun wortels in de samenleving. Zij kennen de praktijk, weten wat de behoeften en vragen zijn van burgers en mantelzorgers, kunnen uit ervaring meepraten over knelpunten en kansen. Zij weten ook waar de aanpak soms inefficiënt is en waar zelfs sprake is van verspilling. Jan Beumer zegt dat hij in Leerdam geen goede ervaringen heeft met de wijze waarop naar burgers wordt geluisterd. Hij is dan ook nieuwsgierig naar de visie van de drie vandaag aanwezige wethouders. Zij stellen dat ze de Wmo-raad vaak en tijdig betrekken. Doeke Fokkema: 'Wij hebben als gemeente Tytsjerksteradiel onze visie ontwikkeld in nauwe samenspraak met de Wmo-raad.' Janny Bakker: 'In Huizen hebben we vraagsturing al ingevoerd voordat er een Wmo-raad was, door zogenoemde focusgroepen samen te stellen. Die aanpak is later door de Wmo-raad overgenomen.' Ineke Smidt: 'Ik kom zelf uit zo'n Wmo-raad, dus reken maar dat ik hen om advies vraag. Sterker nog, ik heb ze wel eens om ongevraagd advies gevraagd, bijvoorbeeld om met ideeën te komen om te bezuinigen zonder dat we de zwakkeren in onze samenleving beschadigen. Daar kwam tien keer zoveel uit als de ambtenaren vooraf dachten.'

Vrijwilligers

Ook vrijwilligers kunnen een belangrijke rol spelen in het realiseren van de Kanteling. Soms doen ze dat door 'simpelweg' de handen uit de mouwen te steken: ze maken het huis schoon, zijn mantelzorger, doen boodschappen. Daarmee ondersteunen ze mensen in hun zelfredzaamheid. Maar hoe bereik en betrek je de vrijwilliger? Joop Blom: 'De gemeente Tilburg gaat ernaar streven om per wijk vijftig vrijwilligers aan te stellen die de Wmo ondersteunen, bijvoorbeeld door mensen te begeleiden die om Wmo-advies vragen.'

Dit plan roept gemengde gevoelens op bij de aanwezigen. Sommigen zijn bang dat deze benadering te top-down is. 'Vrijwilligerswerk moet je niet opleggen,' meent Jan Martens. 'Je moet mensen die vrijwilligerswerk willen doen vooral zelf het initiatief laten. Maar daarbij is wel een belangrijke rol weggelegd voor de gemeente. Die moet de voorwaarden scheppen zodat mensen dat initiatief ook nemen, zoals bij VenloDroom is gebeurd.' Ineke Smidt vindt dat ambtenaren 'slechts' hoeven na te denken over wat ze willen bereiken in een stad of wijk. Vervolgens is het aan de vrijwilligerscentrale of de zorgaanbieder om na te denken over manieren om dit doel te bereiken. 'Maar denk niet dat de vrijwilliger wel even alles zal oplossen, want zo simpel is het helaas niet.'

Janny Bakker meent dat mensen vroeger gewend waren om elkaar te ondersteunen, maar de verzorgingsstaat heeft die houding volgens haar 'weggeduwd': 'Vroeger hadden mensen vrienden en familie die hen hielpen. Tegenwoordig doet maatschappelijk werk dat niet eens meer, maar worden dure profs ingeschakeld. Denk aan re-integratie, psychologen, schuldhelpverleners. Dat is toch te gek? Om over de schotten tussen die hulpverleners nog maar te zwijgen. Ik geloof veel meer in maatjesondersteuning en maatjesprojecten.'

Aan de bestuurders de taak om deze mensen bij elkaar te brengen, om een sociaal netwerk te organiseren, meent Inge van Dommelen, lid van de Wmo-raad in Delft. 'De gemeente moet creatieve geesten bij elkaar brengen.' Jan Beumer is het daarmee van harte eens: 'Denk aan sportverenigingen, maar ook aan de kerk, die tegenwoordig te makkelijk vergeten wordt.' Ook Doeke Fokkema ondersteunt dit pleidooi: 'Er is veel winst te behalen in het oppoetsen van bestaande verbanden. Organisaties zoals sportverenigingen en diaconieën hebben een belangrijke rol in het vergroten van de participatie van mensen.'

Tips en conclusies

De Wmo-raadsleden hebben verschillende tips voor gemeenten. Joop Blom vindt dat gemeenten meer aan voorlichting moeten doen, zowel richting degenen die hulp nodig hebben als richting degenen die ondersteuning zouden kunnen bieden: 'Wat houdt de Kanteling in? Waarom is kantelen nodig? En wat zijn de gevolgen voor mensen?' Jan Martens roept gemeenten op om vooral met mensen te gaan praten en naar hen te luisteren: 'Ga aan tafel.' Inge van Dommelen stelt dat veel winst te behalen is bij individuele voorzieningen. 'Kijk goed wat je als gemeente al in huis hebt, want veel geldverspilling

zit 'm in de overlap binnen je eigen organisatie en diensten.' Symen Sybrandi: 'Investeer in het vertrouwen in burgers. Ambtenaren moeten gesprekken open aangaan. Dat verdient de wet.' Gespreksleider Wicher Pattje, oud-wethouder van Groningen, trekt aan het einde van het gesprek een aantal conclusies. 'Kantelen begint met een gedeelde visie over de rol en de verantwoordelijkheid van burgers, gemeenten en maatschappelijke partners. Voor een succesvolle kanteling zijn drie partijen nodig: de ambtenaar/bestuurder, de burger en de professional. Het keukentafelgesprek is de basis voor de Kanteling, want in dat gesprek staan de wensen en behoeften, maar ook de eigen mogelijkheden van de burger centraal. Het gesprek gaat dus over wat iemand nog zelf kan of zelf kan organiseren, ook de financiële mogelijkheden. Investeer dus in de kwaliteit van degenen die het gesprek voeren en stel jezelf de vraag hoe je zorgaanbieders er eventueel bij wilt betrekken. Vrijwillige inzet en informele zorg kunnen een grote rol spelen bij het realiseren van passende oplossingen. Een deel van de oplossing kan zelfs heel goed bestaan uit vrijwilligerswerk, meedoen dus met een mooie opbrengst voor de lokale samenleving. Vraaggestuurd werken kan bijdragen aan kostenbesparing, maar realiseer je dat preventie eerst een investering vergt voordat het tot lagere kosten leidt.'

Auteur: Stan Verhaag

Wmo en verstandelijke beperkingen

Mensen met verstandelijke beperkingen zijn ondervertegenwoordigd in Wmo-adviesraden. De gemeente heeft weinig kennis van deze doelgroep. En belangenbehartigers en mensen met een verstandelijke beperking hebben weinig zicht op wat de gemeente voor hen kan betekenen, en hoe ze zelf beleid effectief kunnen beïnvloeden. Daarom organiseerden Platform VG en project de Kanteling half mei een bijeenkomst voor belangenbehartigers van mensen met verstandelijke beperkingen. Zo'n 20 personen spraken met elkaar over de relatie tussen gemeente en belangenbehartiging voor mensen met een verstandelijke beperking.

De komende maanden gaan veel gemeenten aan de slag met het nieuwe Wmo-beleidsplan. In dat plan worden de kaders geschetst voor de komende vier jaar. Wmo-adviesraden hebben recht om gemeenten te adviseren over het Wmo-beleidsplan.

De deelnemers aan de bijeenkomst voor belangenbehartigers van mensen met verstandelijke beperkingen, vg-vertegenwoordigers, gingen daarom met elkaar op zoek naar de belangrijkste aandachtspunten voor deze groep. Ze gaan daarbij uit van de negen 'prestatievelden Wmo'.

Prestatievelden

Per prestatieveld bekeek men welke specifieke punten belangrijk zijn voor mensen met een verstandelijke beperking. Wat zou een Wmo-adviesraad aan de gemeente moeten vragen om binnen dit prestatieveld te regelen? Bij elk prestatieveld werden goede voorbeelden gegeven.

De negen prestatievelden zijn:

1. Bevorderen leefbaarheid, sociale samenhang
2. Jongeren en ouders ondersteunen
3. Geven van informatie, advies en cliëntenondersteuning
4. Ondersteuning van mantelzorgers en vrijwilligers
5. Zorgen dat mensen met een beperking mee kunnen doen
6. Geven van individuele voorzieningen
7. Maatschappelijke opvang en bestrijding huiselijk geweld
8. Openbare geestelijke gezondheidszorg
9. Ambulante verslavingszorg

Prestatieveld 1: Bevorderen leefbaarheid, sociale samenhang

- Regel dat sport, cultuur en vrijetijdsbesteding toegankelijk is voor mensen met een verstandelijke beperking. Er moeten mogelijkheden zijn om bij reguliere clubs en elftallen aan te sluiten, maar ook bij voorzieningen, die specifiek voor mensen met een beperking zijn.
- Ondersteun sociale netwerken in de wijk, bijvoorbeeld via ontmoetingspunten.
- Ontmoetingspunten moeten open staan voor alle mensen. Nu is het vaak dat een ontmoetingspunt van oudsher voor bijvoorbeeld ouderen was. De drempel voor andere groepen om er te komen, is dan hoog. Een oplossing zou zijn om de naam van het ontmoetingspunt te veranderen. Of bijvoorbeeld de subsidie van de gemeente te koppelen aan voorwaarden.
- Ook is het belangrijk om bestaande voorzieningen nieuw leven in te blazen.
- Diversiteit in voorzieningen is belangrijk. De gemeente kan dit sturen via het subsidiebeleid, bijvoorbeeld door het belonen van goede voorbeelden.
- Gemeenten moeten aandacht besteden aan pesten en discriminatie.

Prestatieveld 2: Jongeren en ouders ondersteunen

- Ondersteun verstandelijk beperkte ouders bij de opvoeding.
- Bevorder dat ouders kunnen kiezen naar welke peuterspeelzaal, school, voor- of naschoolse opvang hun kind kan.

- Organiseer mogelijkheden om weerbaarheid van mensen en zelfbewustzijn te vergroten.
- De groep mensen met een verstandelijke beperking is relatief klein, maar de problematiek is heel divers. Gemeenten moeten hier oog voor hebben en rekening mee houden.

Prestatieveld 3: Geven van informatie, advies en cliëntenondersteuning

- Zorg dat ambtenaren kennis en vaardigheden hebben om mensen met een verstandelijke beperking te ondersteunen.
- Zorg dat er een sociale kaart is, geef hier informatie over en zorg dat deze makkelijk te vinden is.
- Zorg dat informatie van de gemeente toegankelijk is voor iedereen.
- Ondersteun mensen bij het invullen van formulieren.
- Werk samen met organisaties en belangenorganisaties
- MEE doet ook mee met het Wmo-loket.
- Het indicatietraject zou moeten worden vereenvoudigd voor mensen die levenslang op zorg zijn aangewezen. Gemeenten gaan hier verschillend mee om. Je kunt er bij gemeenten op aandringen dat je niet steeds het hele indicatietraject hoeft te doorlopen als er een nieuwe aanvraag is.
- Het is belangrijk dat er een 'cliëntvolgsysteem' is: iemand houdt in de gaten of de vraag van de burger ook tot een resultaat leidt. Dit zou in het beleidsplan moeten worden vastgelegd.
- Het is belangrijk dat de kennis van ambtenaren van de nieuwe doelgroepen verbetert. Cliëntenorganisaties en MEE kunnen hier een rol in spelen.

Prestatieveld 4: Ondersteuning van mantelzorgers en vrijwilligers

- Zorg voor voldoende vrijwilligersplaatsen voor mensen met een beperking.
- Faciliteren, ondersteunen en stimuleren van vrijwilligerswerk. Daar hoort bij het opleiden van vrijwilligers. Het is ook belangrijk dat er aandacht is voor de mantelzorger. Bijvoorbeeld door het organiseren van contact tussen mantelzorgers.
- Er moet goed worden gekeken of vrijwilligers de juiste competenties hebben voor de functie.
- Zorg dat er logeeropvang is voor mensen boven de 18 jaar.
- Respijtzorg (vervangende mantelzorg) moet goed geregeld zijn. Er is ook behoefte aan het ontwikkelen of faciliteren van nieuwe vormen van respijtzorg. Bijvoorbeeld ouders die via school een oppasnetwerk regelen.

Prestatieveld 5: Zorgen dat mensen met een beperking mee kunnen doen

- Regel dat sportclubs, vrijetijdclubs, wijkcentra en dergelijke toegankelijk zijn voor mensen met een verstandelijke beperking (sociaal, fysiek, vervoer, financiën, begeleiding).
- Het is belangrijk dat er voorzieningen op wijkniveau zijn. Voor mensen met een verstandelijke beperking is het soms ook nodig om voorzieningen op stadsniveau te hebben. Het gaat vaak om kleine groepen, waarbij specifieke deskundigheid nodig is.
- Stimuleer stageplaatsen bij gemeente, bedrijven, enz.
- Zorg dat gebouwen en openbaar vervoer toegankelijk zijn.
- Zorg voor voldoende voorzieningen in de buurt.
- Werk mee aan positieve beeldvorming. Maak zichtbaar dat mensen met verstandelijke beperkingen meedoen.

Prestatieveld 6: Geven van individuele voorzieningen

- Zorg voor een actieve houding in het verlenen van subsidies, tegemoetkomingen, voorzieningen om mee te doen.
- Kijk individueel, wees creatief, geef duidelijke informatie.
- Gemeenten moeten meer informatie geven over mogelijkheden voor individuele voorzieningen.

Prestatieveld 7, 8 en 9: Maatschappelijke opvang en bestrijding huiselijk geweld., Openbare geestelijke gezondheidszorg en Ambulante verslavingszorg

- Zorg dat de mensen met een beperking in beeld zijn bij betrokken organisaties.
- Stimuleer samenwerking tussen organisaties.
- Zorg dat er een meldpunt is waar mensen terecht kunnen voor vragen en problemen.
- Mensen met een licht verstandelijke beperking lopen grote risico's om met bijvoorbeeld seksueel misbruik of schuldenproblematiek te maken te krijgen. Daarnaast is signalering vaak moeilijk.
- De wettelijke basis moet goed worden geborgd. Bijvoorbeeld door curatele. Echter curatele is niet voor iedereen een oplossing. Het is belangrijk dat mensen zich bewust worden van hun beperkingen en mogelijkheden. Het gaat om empowerment, dat wil zeggen om het versterken van de eigen kracht en zelfredzaamheid.
- Mensen met een licht verstandelijke beperking worden getroffen door verschillende bezuinigingen. Zij hebben al een laag inkomen en komen nu in de problemen. Het is belangrijk dat er begeleiding blijft voor deze groep mensen.
- Preventie is heel belangrijk. Bijvoorbeeld eenzaamheidsbestrijding, sociale netwerken opbouwen, enz.

Goede voorbeelden

Gemeente Venlo

Vanuit de wijken wordt succesvol gewerkt aan het opbouwen van sociale netwerken. De gemeente heeft haar oor te luisteren gelegd en ijvert om burgers en organisaties met elkaar te verbinden. Zo stelt een organisatie voor tuinonderhoud materiaal beschikbaar. Burgers inspireren elkaar nu om hun tuin netjes te maken.

Gemeente Deventer

Een bewonersgroep van acht mensen met een verstandelijke beperking kookt eens per week voor steeds verschillende mensen uit de wijk. Dit project 'Zorg voor de wijk' is een initiatief van de gemeente.

Leidsche Rijn

In deze Utrechtse wijk is een project uitgevoerd om mensen met een verstandelijke beperking meer te betrekken in de wijk. Er is een activiteitenladder uitgebracht: bij alle organisaties in de wijk werd wekelijks gevraagd wat er op de agenda staat en of deze activiteit toegankelijk is voor mensen met een verstandelijke beperking.

Dit project is een voorbeeld van kleine initiatieven, die een grote meerwaarde kunnen hebben.

Gemeente Amersfoort

Amersfoort kent een klankbordgroep waaraan mensen met een verstandelijke beperking deelnemen. Zij overleggen iedere maand met ambtenaren.

Binnen deze gemeente gaan ook vrijwilligers op bezoek bij verschillende clubs. Daar geven ze uitleg over de groep mensen met een verstandelijke beperking. En ze adviseren de betreffende club wat ze voor deze groep mensen met een beperking kan betekenen.

Gemeente Bussum

In een multifunctioneel gebouw in Bussum is één laagdrempelig loket voor burgers, waar men met alle soorten vragen terecht kan (waaronder vragen over de Wmo).

Verder werkt men er met 'local area coordination'. Dat wil zeggen dat iedere wijk een soort wijkondersteuner heeft, die te vinden is op bekende plekken in de wijk. Burgers kunnen bij deze ondersteuner terecht met vragen en problemen. Per persoon wordt gekeken wat de wijk hem of haar te bieden heeft.

Gemeente Soest

Deze gemeente heeft een loket mantelzorg.

Gemeente Breda

Een cliëntenorganisatie heeft, met behulp van gemeentelijke statistieken, een scan van de wijk gemaakt. Per wijk is zo in beeld gebracht welke mensen er wonen en welke voorzieningen er nodig zijn.

Gemeente Amsterdam

Via een project van oudervereniging KansPlus krijgen mensen met een verstandelijke beperking, die door de bezuinigingen geen begeleiding meer kregen via de AWBZ, alsnog hulp.

Auteur: Marieke Brands

Zorgen over overheveling AWBZ-zorg naar Wmo

Het kabinet heeft vergaande plannen om een deel van de zorg die onder AWBZ-begeleiding valt, over te brengen naar de Wmo. Gemeenten krijgen dan de taak de begeleiding uit te voeren. De CG-Raad pleit voor een zorgvuldige overgang.

Om thuis te kunnen blijven wonen, bij partner en gezin, maken mensen met een beperking vaak gebruik van thuiszorg en/of dagbesteding. Het kabinet wil een deel van deze AWBZ-zorg overhevelen naar de Wmo. Gemeenten krijgen dan de taak de begeleiding uit te voeren. De CG-Raad maakt zich zorgen. Men is bang dat het leven van mensen met een beperking bij deze overgang ernstig ontwricht raakt.

Gevolgen

De CG-Raad denkt dat de overheveling het breekbaar evenwicht verstoort voor mensen die begeleiding ontvangen. Dit evenwicht hebben zij vaak samen met hun directe omgeving in stand gebracht met veel organisatietalent en vasthoudendheid. De CG-Raad is ook bang dat gemeenten niet direct in staat zullen zijn om inwoners goede begeleiding te bieden.

Enkele knelpunten

- Verandering in recht op begeleiding; de Wmo kent geen uniform recht op zorg, zoals de AWBZ, maar compensatieplicht. Individueel maatwerk bepaalt daarbij uiteindelijk het recht op begeleiding en hoeveelheid begeleiding.
- Verandering in kwaliteit van begeleiding en dus ook van de zorg.
- Verschillen in beleid tussen gemeenten (decentralisatie).
- Overbelasting van mantelzorgers.

Verder lezen

- Persbericht CG-Raad: Begeleiding naar Wmo: overheid, regel het goed!
[\[http://www.cg-raad.nl/actueel/nieuwsberichten/index.php?we_objectID=1769\]](http://www.cg-raad.nl/actueel/nieuwsberichten/index.php?we_objectID=1769)

Netwerkbijeenkomsten over Wmo-beleidsplan

VCP organiseert netwerkbijeenkomsten over het Wmo-beleidsplan. Veel gemeenten gaan de komende maanden aan de slag met het Wmo-beleidsplan. Ze geven in dit beleidsplan hun visie op de Wmo en de doelen die ze daarbij in de komende jaren willen halen. Voor belangenbehartigers en leden van de Wmo-adviesraden is dat hét moment om hun prioriteiten in te brengen. Gemeenten hebben deze inbreng nodig om weloverwogen en goed gefundeerde beslissingen te nemen, bijvoorbeeld over lokale prioriteiten of het omgaan met bezuinigingen.

VCP helpt belangenbehartigers bij het invloed uitoefenen op het Wmo-beleidsplan. Om gemeenten goed te kunnen adviseren, moeten belangenbehartigers eerst weten wat zij in hun gemeente belangrijk vinden in het kader van de Wmo. Maar ook moeten zij dit succesvol onder de aandacht kunnen brengen bij de gemeente.

Daarom organiseert VCP zeven netwerkbijeenkomsten voor lokale belangenbehartigers en leden van Wmo-adviesraden. Praktische informatie, interactie en zelf aan de slag gaan staan centraal tijdens deze netwerkbijeenkomsten. Tips en ideeën kunnen worden uitgewisseld met andere belangenbehartigers.

Programma

Plenair gedeelte

Tijdens het plenaire gedeelte zijn er interactieve presentaties over onderwerpen als:

- Wat zijn de doelen van de Wmo?
- Wat zijn belangrijke aandachtspunten voor het Wmo-beleidsplan?
- Toekomstige ontwikkelingen, zoals bezuinigingen en overheveling AWBZ.
- Wat zijn belangrijke beleidsterreinen vanuit de Kanteling?
- Wat zijn aandachtspunten voor gemeentelijk beleid?
- Wat zijn aandachtspunten voor belangenbehartigers?

Lunch en netwerken

Werken in subgroepen

Na het plenaire gedeelte worden subgroepen gevormd. Daarin worden uitgewerkt:

- Analyse: wat is de stand van zaken, wat gaat goed en waar liggen zorgen voor het nieuwe Wmo-beleidsplan?
- Brainstormen: wat zijn goede voorbeelden om verspilling tegen te gaan en te bezuinigen? Delen van handvatten en tips op het gebied van het beïnvloeden van het Wmo-beleid.

Plenaire terugkoppeling en brainstorm

De beste tips en handvatten uit de groepen worden besproken. Belangenbehartigers kunnen na de bijeenkomst zelf met deze uitkomsten aan de slag.

Afronden en gelegenheid om na te praten

Meer informatie en aanmelden

Kijk voor meer informatie en aanmelden op de VCP-site.

- Informatie of aanmelden
[\[http://www.programmavcp.nl/persberichten/netwerkbijeenkomsten-over-wmo-beleidsplan-en-bezuinigingen-2626.html\]](http://www.programmavcp.nl/persberichten/netwerkbijeenkomsten-over-wmo-beleidsplan-en-bezuinigingen-2626.html)

Informatiebijeenkomsten over het pgb

Per Saldo organiseert in het najaar van 2011 informatiebijeenkomsten over het persoonsgebonden budget (pgb) voor Wmo-adviesraden, belangenbehartigers, raadsleden en ambtenaren.

Pgb: passende, goedkopere zorg

Steeds meer zorgvragers kiezen voor een persoonsgebonden budget (pgb), in plaats van zorg in natura. Door zelf passende zorg in te kopen behouden zij de regie over hun leven. Voor hen een groot goed; voor de overheid een goedkoper alternatief.

Zorg die mensen met een beperking nodig hebben wordt, naast de Zvw (Zorgverzekeringswet), ook verstrekt vanuit de AWBZ en de Wmo. Binnen de AWBZ en de Wmo kan men kiezen voor een pgb. Binnen de Zorgverzekeringswet kan op dit moment slechts op beperkte schaal.

Van AWBZ naar Wmo

In 2007 werd de huishoudelijke hulp al vanuit de AWBZ overgeheveld naar de Wmo. Na de pakketmaatregel AWBZ in 2009 kregen een aantal budgethouders geen AWBZ-indicatie meer voor begeleiding, wanneer zij die alleen maar nodig hadden voor participatie in de samenleving, zoals begeleiding naar de sporttraining. Niet de AWBZ, maar de gemeente was verantwoordelijk geworden. Vanaf 2013 zal de gemeente ook de begeleiding die nu nog in de AWBZ zit, in zijn geheel voor haar rekening moeten nemen. Het gaat daarbij om begeleiding van kinderen, jongeren, jongvolwassenen, volwassenen en ouderen met een lichamelijke, verstandelijke, zintuiglijke beperking of met een psychiatrische stoornis. Zij hebben binnen- en buitenshuis begeleiding nodig bij activiteiten die zij niet zelfstandig kunnen doen.

Persoonlijke verzorging en verpleging zijn zorgfuncties. Deze zorgfuncties blijven in de AWBZ.

Informatie over het pgb

De overheveling van AWBZ naar Wmo zal veel van gemeenten vragen. Een aantal gemeenten bereidt zich hier nu al op voor. Anderen nemen het mee bij het werken aan het nieuwe Wmo-beleidsplan. Om goed met alle mogelijkheden rekening te houden, moeten gemeenten ook de mogelijkheden van het pgb kennen. Dit betekent dat belangenbehartigers het pgb prominent in beeld moeten brengen. Het gaat straks niet meer alleen voor huishoudelijke hulp, hulpmiddelen, (vervoers)voorzieningen en woningaanpassingen, maar ook voor begeleiding is een pgb mogelijk.

Informatiebijeenkomsten

Om inzicht en pgb-kennis te verhogen organiseert Per Saldo, de landelijke vereniging van budgethouders, in september en oktober 2011 informatiebijeenkomsten. Deze bijeenkomsten zijn bestemd voor Wmo-adviesraden, lokale belangenbehartigers, raadsleden en ambtenaren. Belangstellenden worden in een halve dag bijgepraat over de regeling, de 'mitsen en de maren' van het pgb en over actuele ontwikkelingen. Ook is er voldoende ruimte om ideeën en ervaringen met andere deelnemers uit te wisselen en om vragen te stellen.

Meer informatie en aanmelden

Bent u geïnteresseerd, kijk dan voor meer informatie en aanmelding op de website van Per Saldo of stel uw vraag per e-mail of telefonisch: info@pgb.nl of T 0900 742 48 57.

- Informatie of aanmelden
[<http://www.pgb.nl/persaldo/cursussen-en-voorlichting/informatiebijeenkomsten-wmo/?waxtrapp=ituasoDsHcwOhcPjBCcBZ>]

Oproep: doe mee met de Wmo-monitor

Wat merkt u eigenlijk van de Wmo?

Volgend jaar bestaat de Wmo vijf jaar. In die vijf jaar is er heel wat veranderd. Om de impact van de Wmo te onderzoeken, voert MOVISIE voor de derde keer de Wmo-monitor uit. Dit is een landelijk online-onderzoek naar de gevolgen van de Wmo voor maatschappelijke organisaties. Dit jaar besteden we in het bijzonder aandacht aan Welzijn Nieuwe Stijl en de uitvoering van de Wmo op het platteland.

Biedt Welzijn Nieuwe Stijl uw organisatie een duidelijk kader? Wat zijn de consequenties van de Wmo voor uitvoeringsorganisaties en voor hun beleid, aanbod en cliënten? Beslissen burgers mee over het beleid van uw organisatie? Wat is er door de Wmo veranderd in werkwijze, samenwerking en financiering? MOVISIE legt deze vragen voor aan bestuurders van maatschappelijke organisaties zoals welzijnsorganisaties, zorgaanbieders, cliënten- en vrijwilligersorganisaties zoals Wmo-adviesraden en lokale belangenorganisaties.

Werk mee aan de Wmo-monitor

De resultaten van het onderzoek gaat MOVISIE beschrijven in haar derde Wmo-tendrapport. Voor dit onderzoek is uw bijdrage onmisbaar. Het invullen van de vragenlijst geeft u inzicht in de wijze waarop uw eigen organisatie beleid, aanbod en aanpak afstemt op gemeentelijke Wmo-doelstellingen. Het invullen van de vragenlijst neemt ongeveer 20 minuten in beslag. De eerste resultaten zijn eind 2011 beschikbaar.

Meer informatie

Voor vragen over de Wmo-monitor van MOVISIE kunt u contact opnemen met Nada de Groot, n.degroot@movisie.nl, T 030 789 22 52.

- Vul de Wmo-monitor
[\[http://www.movisie.nl/wmomonitor\]](http://www.movisie.nl/wmomonitor)
- Bekijk de eerdere tendrapporten
[\[http://www.movisie.nl/wmo\]](http://www.movisie.nl/wmo)